

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

2 päivänä heinäkuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojele –
Direktiivi 92/43/ETY – 12 artiklan 1 kohta – Eläinlajeja koskeva tiukka suojelejärjestelmä – Liite IV –
Cricetus cricetus (eurooppalainen hamsteri) – Levähdys- ja lisääntymispaikat – Heikentäminen tai
hävittäminen – Hylätyt paikat

Asiassa C-477/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Verwaltungsgericht
Wien (Wienin hallintotuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 12.6.2019 tekemällään päätöksellä, joka on
saapunut unionin tuomioistuimeen 21.6.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

IE

vastaa

Magistrat der Stadt Wien,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. G. Xuereb sekä tuomarit A. Arabadjiev (esittelevä
tuomari) ja A. Kumin,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- IE, itse,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vlácil ja L. Dvořáková,
- Euroopan komissio, asiamiehinään C. Hermes ja M. Noll-Ehlers,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL 1992, L 206, s. 7; jäljempänä luontodirektiivi) 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat IE, joka on kiinteistökehittäjän työntekijä, ja Magistrat der Stadt Wien (Wienin kaupunginhallitus, Itävalta) ja jossa on kyseessä viimeksi mainitun tekemä hallinnollinen päätös, jolla IE:lle määrätään sakko ja siinä tapauksessa, että sakkoa ei makseta, vapausrangaistus muutorangaistuksena siitä syystä, että hän on rakennushankkeen yhteydessä heikentänyt tai hävittänyt kyseisen direktiivin liitteessä IV olevassa a alakohdassa mainittujen suojeltujen eläinlajien luetteloon kuuluvan *Cricetus cricetus* (eurooppalainen hamsteri) -lajin levähdys- tai lisääntymispaikkoja.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Luontodirektiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:
 - ”1. Tämän direktiivin tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppejä ja luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa jäsenvaltioiden sillä Euroopassa olevalla alueella, jossa perustamissopimusta sovelletaan.
 2. Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan yhteisön tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen.
 3. Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet.”
- 4 Mainitun direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä:

 - a) kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa;
 - b) näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana;
 - c) tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta;
 - d) lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.”
- 5 Mainitun direktiivin liitteessä IV olevaan a alakohtaan sisältyvässä luettelossa yhteisön tärkeinä pitämistä eläinlajeista, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, mainitaan muun muassa *Cricetus cricetus* (eurooppalainen hamsteri).

Itävallan oikeus

- 6 Luonnonsuojelusta 31.8.1998 annetulla Wienin osavaltion lailla (Wiener Naturschutzgesetz; LGBL. für Wien, 45/1998; jäljempänä WNSchG) saatetaan luontodirektiivi osaksi kansallista oikeutta Wienin osavaltion (Itävalta) osalta.
- 7 WNSchG:n 10 §:n 3 momentin 4 kohdassa toistetaan luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan sanamuoto. Siinä säädetään erityisesti, että on kiellettyä heikentää tai hävittää tiukasti suojeltujen eläinten lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.
- 8 WNSchG:n 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään seuraamukset 10 §:n 3 momentin 4 kohdan rikkomisesta. Ensin mainitun säännöksen mukaan henkilölle, joka WNSchG:n 10 §:n 3 tai 4 momentin vastaisesti heikentää tai hävittää tiukasti suojeltujen eläinten lisääntymis- tai levähdyspaikkoja, määrätään enintään 21 000 euron suuruinen sakkorangaistus, tai jos sakkoa ei makseta, enintään neljän viikon pituinen vapausrangaistus muuntorangaistuksena, ja jos rikkominen toistuu, enintään 35 000 euron suuruinen sakkorangaistus, tai jos sakkoa ei makseta, enintään kuuden viikon pituinen vapausrangaistus muuntorangaistuksena.
- 9 WNSchG:n 22 §:n 5 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen voi antaa luvan yksittäisiin puuttumisiin, jos suunniteltu toimenpide yksinään tai yhdessä muiden sellaisten toimenpiteiden kanssa, joille on pyydetty lupaa toimivaltaiselta viranomaiselta, ei merkittävästi vaaranna suojelun tavoitetta.
- 10 WNSchG:n liitteessä *Cricetus cricetus* (eurooppalainen hamsteri) määritellään tiukasti suojelluksi eläinlajiksi.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 11 Kiinteistökehittäjä, joka on IE:n työnantaja, toteutti rakennustöitä maa-alueella, jolla esiintyi eurooppalaista hamsteria. Maa-alueen omistaja, joka oli tietoinen tästä tilanteesta, ilmoitti asiasta kiinteistökehittäjälle, joka nimesi ennen töiden aloittamista ympäristöasiantuntijan. Tämä laati kartan eurooppalaisen hamsterin pesien suuaukoista ja määritteli tietyn alueen osalta, olivatko pesät asuttuja vai eivät.
- 12 Ennen rakennustöiden toteuttamista mainittu kiinteistökehittäjä poistatti kasvillisuuskerroksen, raivautti rakennuspaikan ja rakennutti työmaatien eurooppalaisen hamsterin pesien suuaukkojen välittömään läheisyyteen (jäljempänä vahinkoa aiheuttaneet toimenpiteet). Kasvillisuuskerroksen poistamisen tarkoituksena oli erityisesti saada eurooppalainen hamsteri, jota esiintyi maa-alueilla, joilla rakennustyöt oli tarkoitus toteuttaa, siirtymään sitä varten erityisesti suojelluille ja sille varatuille alueille. Toimivaltaiselta viranomaiselta ei kuitenkaan haettu etukäteen lupaa vahinkoa aiheuttaneille toimenpiteille, eikä tällaista lupaa näin ollen saatu ennen töiden aloittamista. Lisäksi ainakin kaksi pesien suuaukkoa hävitettiin.
- 13 Wienin kaupunginhallitus katsoi näin ollen, että IE oli mainitun kiinteistökehittäjän työntekijänä vastuussa eurooppalaisen hamsterin lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentämisestä tai hävittämisestä, ja määräsi hänelle WNSchG:n 10 §:n 3 momentin 4 kohdan nojalla sakon, joka voidaan, jos sakkoa ei makseta, muuntaa vapausrangaistukseksi.
- 14 IE riitautti Verwaltungsgericht Wienissä (Wienin hallintotuomioistuin, Itävalta) kyseisen sakon määräämisen sillä perusteella, että yhtäältä eurooppalaisen hamsterin pesät eivät olleet viimeksi mainitun lajin käytössä vahinkoa aiheuttaneiden toimenpiteiden toteuttamishetkellä ja toisaalta nämä toimenpiteet eivät olleet johtaneet tämän eläinlajin lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentämiseen tai hävittämiseen.

15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä, miten luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa on tulkittava. Se toteaa, että tähän säännökseen sisältyvät käsitteet, kuten levähdyspaikka, lisääntymispaikka, heikentäminen ja hävittäminen, on määriteltävä täsmällisesti, koska mainitun direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan täytäntöönpanemiseksi annetun kansallisen säännöksen rikkominen voi johtaa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo erityisesti, että Euroopan komission luontodirektiivissä 92/43/ETY säädetyistä yhteisön tärkeinä pitämien eläinlajien tiukasta suojelusta antamissaan ohjeissa (lopullinen versio, helmikuu 2007) esittämät näkemykset ovat epätasällisia ja jättävät huomattavan paljon vapautta näiden käsitteiden tulkinnassa.

16 Tässä tilanteessa Verwaltungsgericht Wien päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettua levähdyspaikan käsitettä tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan myös entisiä levähdyspaikkoja, jotka on sittemmin hylätty?

Mikäli tähän kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko jokaista entistä levähdyspaikkaa, joka on sittemmin hylätty, pidettävä [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuna levähdyspaikkana?

Mikäli tähän kysymykseen vastataan kieltävästi:

Mitkä ovat perusteet sen määrittämiseksi, onko entinen levähdyspaikka, joka on sittemmin hylätty, [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu levähdyspaikka?

2) Mitkä ovat perusteet sen määrittämiseksi, onko tietty toimi tai laiminlyönti puuttumista [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun levähdyspaikkaan?

3) Mitkä ovat perusteet sen määrittämiseksi, onko tietty toimi tai laiminlyönti niin vakavaa puuttumista [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun levähdyspaikkaan, että sitä on pidettävä tämän levähdyspaikan heikentämisenä [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettulla tavalla?

4) Mitkä ovat perusteet sen määrittämiseksi, onko tietty toimi tai laiminlyönti niin vakavaa puuttumista [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun levähdyspaikkaan, että sitä on pidettävä tämän levähdyspaikan hävittämisenä [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettulla tavalla?

5) Onko [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettua lisääntymispaikan käsitettä tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan ainoastaan tarkasti rajattavaa aluetta, jolla tapahtuu säännöllisesti varsinaista pariutumista tai lisääntymiseen välittömästi liittyviä toimintoja pienessä tilassa (kuten mädin laskeminen), vai sisältyykö lisääntymispaikkaan lisäksi kaikki tarkasti rajattavat paikat, jotka ovat ehdoton edellytys poikasen kehittymiselle, kuten munintapaikat tai toukkavaiheessa vaadittavat kasvinosat?

Mikäli tähän kysymykseen vastataan kieltävästi:

Mitä lisääntymispaikan käsitteellä tarkoitetaan [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa, ja kuinka lisääntymispaikka erotetaan maantieteellisesti muista paikoista?

6) Mitkä ovat perusteet sen määrittämiseksi, onko tietty toimi tai laiminlyönti puuttumista [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun lisääntymispaikkaan?

- 7) Mitkä ovat perusteet sen määrittämiseksi, onko tietty toimi tai laiminlyönti niin vakavaa puuttumista [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun lisääntymispaikkaan, että sitä on pidettävä tämän lisääntymispaikan heikentämisenä [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetulla tavalla?
- 8) Mitkä ovat perusteet sen määrittämiseksi, onko tietty toimi tai laiminlyönti niin vakavaa puuttumista [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun lisääntymispaikkaan, että sitä on pidettävä tämän lisääntymispaikan hävittämisenä [luontodirektiivin] 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetulla tavalla?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohtaa tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettu levähdyspaikkojen käsite kattaa myös levähdyspaikat, joilla jokin kyseisen direktiivin liitteessä IV olevassa a alakohdassa mainittu suojeltu eläinlaji, kuten *Cricetus cricetus* (eurooppalainen hamsteri), ei enää elä.
- 18 Aluksi on muistutettava, että luontodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan tämän direktiivin tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppisiä ja luonnonvaraista elämistää ja kasvistoa jäsenvaltioiden Euroopassa olevalla alueella. Tämän lisäksi mainitun direktiivin 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, että tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan Euroopan unionin tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen ja otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet.
- 19 Luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa jäsenvaltioille asetetaan velvollisuus toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet direktiivin liitteessä IV olevassa a alakohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöön ottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja velvollisuus kieltää lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen.
- 20 Mainitun säännöksen noudattaminen edellyttää jäsenvaltioilta paitsi kattavan lainsäädännön antamista myös konkreettisten ja nimenomaisten suojelutoimien toteuttamista. Samoin tiukka suojelujärjestelmä edellyttää johdonmukaisten ja yhteen sovitettujen ennaltaehkäisytoimien toteuttamista. Tällaisella tiukalla suojelujärjestelmällä on siis voitava tosiasiallisesti välttää luontodirektiivin liitteessä IV olevassa a alakohdassa mainittujen eläinlajien lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen (ks. vastaavasti tuomio 9.6.2011, komissio v. Ranska, C-383/09, EU:C:2011:369, 19–21 kohta ja tuomio 10.10.2019, Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola, C-674/17, EU:C:2019:851, 27 kohta).
- 21 Lisäksi on todettava, että *Cricetus cricetus* -laji, jota kutsutaan yleisesti nimellä eurooppalainen hamsteri, kuuluu luontodirektiivillä suojeltuihin eläinlajeihin.
- 22 Ensimmäistä kysymystä on tarkasteltava näiden alustavien huomautusten valossa.
- 23 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tulkittamisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös on (tuomio 21.11.2019, Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, C-678/18, EU:C:2019:998, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 24 Ensinnäkin luontodirektiivin 12 artiklan sanamuodosta on todettava – kuten tämän tuomion 19 ja 20 kohdassa on katsottu –, että kyseisessä artiklassa veloitetaan jäsenvaltiot toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet suojeltujen eläinlajien tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella. Mainitun artiklan 1 kohdan d alakohdassa veloitetaan jäsenvaltiot erityisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, joilla kielletään näiden lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen.
- 25 Näin ollen on todettava, että luontodirektiivin 12 artiklan sanamuotoon ei sisälly mitään seikkaa, josta olisi hyötyä levähdyspaikkojen käsitteen määrittelemisessä.
- 26 Toiseksi siitä asiayhteydestä, johon kyseinen säännös kuuluu, on todettava, ettei mainittua käsitettä määritellä luontodirektiivin 1 artiklassa eikä missään muussakaan kyseisen direktiivin säännöksessä.
- 27 On kuitenkin muistutettava, että unionin tuomioistuin on katsonut, että luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja toimia ovat paitsi tahalliset toimet myös ne toimet, jotka eivät ole tahallisia (ks. vastaavasti tuomio 20.10.2005, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, C-6/04, EU:C:2005:626, 77–79 kohta). Kun unionin lainsäätävä ei ole rajannut mainitun direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädettyä kieltoa tahallisiin toimiin – toisin kuin se on tehnyt kyseisen artiklan a–c alakohdassa tarkoitettujen toimien osalta –, se on osoittanut halukkuutensa antaa lisääntymis- tai levähdyspaikoille suurempi suoja sellaisia toimia vastaan, jotka heikentävät tai hävittävät niitä (tuomio 10.1.2006, komissio v. Saksa, C-98/03, EU:C:2006:3, 55 kohta).
- 28 Lisäksi toisin kuin luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan a–c alakohdassa mainitut toimet, 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu kiello ei koske suoraan eläinlajeja, vaan sillä pyritään suojelemaan niiden elinympäristön merkittäviä osia.
- 29 Tästä seuraa, että kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarjotulla tiukalla suojelulla pyritään takaamaan se, että suojeltujen eläinlajien elinympäristön merkittäviä osia säilytetään siten, että lajit voivat hyötyä siellä muun muassa levähtämisen kannalta olennaisista edellytyksistä.
- 30 Sama päätelmä ilmenee tämän tuomion 15 kohdassa mainituista komission ohjeista, joissa täsmennetään, että levähdyspaikkoja, jotka määritellään eläimen tai eläinlauman tai -parven säilymisen kannalta olennaisiksi vyöhykkeiksi, kun ne eivät ole aktiivisia, ”on suojeltava myös silloin, kun niitä ei käytetä mutta on kohtuullisen todennäköistä, että kyseinen laji palaa näille – – paikoille”.
- 31 Näin ollen on katsottava, että siitä asiayhteydestä, johon luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohta kuuluu, ilmenee, että levähdyspaikkoja, joilla suojeltu eläinlaji ei enää elä, ei saa heikentää tai hävittää, jos kyseiset lajit saattavat palata näille alueille.
- 32 Kolmanneksi luontodirektiivin tavoitteesta on muistutettava – kuten tämän tuomion 18–20 kohdassa on todettu –, että kyseisellä direktiivillä pyritään varmistamaan eläinlajien tiukka suojele muun muassa sen 12 artiklan 1 kohdassa säädettyjen kieltojen avulla (ks. vastaavasti tuomio 10.5.2007, komissio v. Itävalta, C-508/04, EU:C:2007:274, 109–112 kohta ja tuomio 15.3.2012, komissio v. Puola, C-46/11, ei julkaistu, EU:C:2012:146, 29 kohta).
- 33 Luontodirektiivin 12 artiklassa säädetyllä suojelujärjestelmällä on siis voitava tosiasiallisesti estää se, että suojeltaville eläinlajeille ja erityisesti niiden elinympäristölle aiheutuu haittaa.
- 34 Tämän tavoitteen mukaista ei olisi se, että suojellun eläinlajin levähdyspaikoilta evättäisiin suojele silloin, kun se ei enää elä näillä alueille mutta kun on riittävän todennäköistä, että kyseinen laji palaa näille alueille, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.
- 35 Näin ollen se, että suojeltu eläinlaji ei enää elä tietyllä levähdyspaikalla, ei kuitenkaan merkitse sitä, että tätä paikkaa ei ole suojeltava luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettulla tavalla.

36 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettu levähdyspaikkojen käsite kattaa myös levähdyspaikat, joilla jokin kyseisen direktiivin liitteessä IV olevassa a alakohdassa mainittu suojeltu eläinlaji, kuten *Cricetus cricetus* (eurooppalainen hamsteri), ei enää elä, jos on riittävän todennäköistä, että kyseinen laji palaa näille levähdyspaikoille, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.

Viides kysymys

37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele viidennellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohtaa tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettu lisääntymispaikkojen käsite kattaa ainoastaan tarkasti rajattavan alueen, jolla tapahtuu säännöllisesti kyseessä olevan lajin pariutumista tai lisääntymiseen välittömästi liittyviä toimintoja, vai sisältykö lisääntymispaikkaan lisäksi paikka, joka on ehdoton edellytys kyseessä olevan lajin poikasten kehittämiselle.

38 Komissio katsoo, että ennakkoratkaisupyynnössä ei perustella tämän kysymyksen merkityksellisyyttä ja että se on luonteeltaan hypoteettinen.

39 Tämän osalta on syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa käyttöön otetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos siis esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimella on lähtökohtaisesti velvollisuus vastata niihin (ks. mm. tuomio 5.3.2015, Banco Privado Português ja Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Tämän johdosta olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkittamisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 26.7.2017, Persidera, C-112/16, EU:C:2017:597, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on todettava, että ennakkoratkaisupyynnössä ei selosteta millään tavalla, miten lisääntymispaikkojen käsitteellä olisi merkitystä pääasian ratkaisemisen kannalta.

42 Yhtäältä näet unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että on kiistatonta, että vahinkoa aiheuttaneilla toimenpiteillä on ollut vaikutuksia levähdyspaikkoihin, ja ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii ainoastaan selvittämään, voidaanko tällaisia paikkoja pitää luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetyn kiellon osalta levähdyspaikkoina myös, jos eurooppalainen hamsteri ei enää elä niillä.

43 Toisaalta ennakkoratkaisupyyntöön ei sisälly mitään sellaista tosiseikkaa tai oikeudellista seikkaa, jonka perusteella voitaisiin arvioida, olisiko sen lisäksi, että eurooppalaisen hamsterin luontotyypin katsottaisiin olevan levähdyspaikka, tämän luontotyypin luokittelulla lisääntymispaikaksi vaikutusta pääasian ratkaisuun, ja jos olisi, missä määrin.

- 44 Tämän tuomion 40 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole tarkistaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kuvailemien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä, ja lisäksi on todettava, kuten luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan sanamuodosta nimenomaisesti ilmenee, että kaikenlaisen heikentämisen tai hävittämisen kiellolla tarkoitetaan vaihtoehtoisesti suojeltujen eläinlajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja eikä siinä tehdä mitään eroa kyseisen kiellon soveltamisessa sen mukaan, mistä luontotyyppin osasta on kyse.
- 45 Tästä seuraa, että viides kysymys on jätettävä tutkimatta.

Toinen, kolmas, neljäs, kuudes, seitsemäs ja kahdeksas kysymys

- 46 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella, kolmannella, neljännellä, kuudennella, seitsemännellä ja kahdeksannella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, pääasiallisesti, miten luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen heikentämisen ja hävittämisen käsitteitä on tulkittava.
- 47 Komission mukaan nämä kysymykset ovat kuitenkin luonteeltaan hypoteettisia.
- 48 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että vahinkoa aiheuttaneilla toimenpiteillä hävitettiin eurooppalaisen hamsterin pesien kaksi suuaukkoa, mikä tarkoittaa, että pesiä on ainakin heikennetty.
- 49 Ensinnäkin on todettava, että luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohta koskee vaihtoehtoisesti suojeltujen eläinlajien lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentämistä tai hävittämistä.
- 50 Toiseksi on huomautettava, ettei kyseisessä säännöksessä tehdä eroa lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentämisen tai hävittämiskiellon välillä sen mukaan, millä tavalla näihin paikkoihin puututaan. Tältä osin on todettava, että unionin tuomioistuimelle esitetyistä seikoista ei ilmene, että kansallisten viranomaisten päätöksessä, jolla IE:lle määrätään sakko, joka voidaan siinä tapauksessa, ettei sakkoa makseta, muuntaa vapausrangaistukseksi, näin määrätyn seuraamuksen vakavuus olisi erilainen sen mukaan, onko kyse suojeltujen eläinlajien lisääntymis- vai levähdyspaikkojen heikentämisestä tai hävittämisestä.
- 51 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 40 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, toiseen, kolmanteen, neljänteen, kuudenteen, seitsemänteen ja kahdeksanteen kysymykseen ei näin ollen ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 52 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan d alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettu levähdyspaikkojen käsite kattaa myös levähdyspaikat, joilla jokin kyseisen direktiivin liitteessä IV olevassa a alakohdassa mainittu suojeltu eläinlaji, kuten

***Cricetus cricetus* (eurooppalainen hamsteri), ei enää elä, jos on riittävän todennäköistä, että kyseinen laji palaa näille levähdyspaikoille, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.**

Allekirjoitukset